

aan DB
van Erik Bruinsma

onderwerp Jaarlijkse verantwoording BSN toegangen
datum 7 maart 2023

Totaaloverzicht BSN toegangen CBS

Het CBS wil toegang tot BSN tot het minimum beperken. In Q1 2022 zijn door de divisies EBN, SER en DRI verbeterplannen ingediend om de komende jaren te komen tot een reductie. De voortgang van deze reductie wordt jaarlijks aan het DB terug gekoppeld door middel van deze jaarlijkse rapportage.

In september 2021 telde het CBS circa 418 BSN-toegangen. De uitvraag in 2021 was echter nog niet gestructureerd en volledig. Zo was de divisie BIM niet meegenomen in de inventarisatie en werden er soms personen en soms toegangen geteld. Ook EBN had meer toegangen omdat in de rapportage in 2021 de BSN-toegangen van het raadpleeg ABR (bijna 500 toegangen) nog niet meegenomen waren. Voor deze uitvraag is als basis de procesmonitor gebruikt.

In verband met de uniformiteit is besloten om het aantal toegangen per proces te tellen. Omdat revisies en verbetertrajecten per proces plaatsvinden is het eenvoudiger het aantal toegangen te monitoren per proces dan het aantal personen. Dat betekent dat met name voor SER personen meerdere keren geteld worden (een medewerker die verantwoordelijk is voor meerdere processen wordt meerdere keren geteld). Om die reden is tussen haakjes ook het aantal personen in onderstaande cijfers neergezet indien relevant.

Tabel 1. Aantal BSN toegangen per divisie naar reden benodigde toegang

Reden BSN toegang	DRI	SER	EBN	BIM	Totaal
Standaard toegang					
1. Noodzakelijk voor de bedrijfsvoering eigen personeel	0	0	0	21	21
2. Noodzakelijk voor het vervolg van het statistisch proces (zoals verrinnen)	0	63	43	0	106
Tijdelijke toegang					
3. In afwachting van een verbetertraject of revisie	14	265	253	0	532
4. Alternatieven zijn technisch niet mogelijk of de inspanningen zijn niet proportioneel.	13	32	0	0	45
Totaal nodig 2023	27	360 (166 personen)	296	21	704
Totaal september 2021	91	172 personen	595	?	812

Reductie DRI

Bij DRI is geconstateerd dat veel BSN toegangen onnodig zijn wanneer rechtenbeheer aangepast zou worden. Bestanden met BSN die voorheen op netwerkschijven stonden waardoor alle medewerkers

rechten op hadden zijn bijvoorbeeld in een aparte map geplaatst waar enkel de projectmedewerkers rechten op hebben. Ook heeft DRI geconstateerd dat niet altijd consequent rechten van medewerkers worden verwijderd als die rechten niet meer nodig zijn. DRI is bezig dit goed te borgen en te handhaven, bijvoorbeeld door ieder jaar tegelijkertijd met het opruimen van data (vanuit het bewaren en vernietigen beleid) ook te kijken naar het opschonen van rechten. Het aanpassen en opschonen van de rechten heeft bij DRI al tot een flinke reductie geleid.

Reductie SER

In tegenstelling tot DRI is bij SER de dataverwerking niet centraal maar decentraal georganiseerd, dus ieder team is verantwoordelijk voor bepaalde statistische thema's en ontvangt de ruwe databestanden van alleen deze thema's. Omdat bij SER de meeste statistieken met persoonsgegevens (vanuit secundaire bronnen) gemaakt worden hebben veel teams toegang tot bestanden met BSN. Er is hier geen snelle reductie mogelijk door aanpassingen van autorisaties, de reductie zal plaats moeten vinden door aanpassingen in het productieproces zelf.

Dit betekent dat bij SER het aantal BSN toegangen nog wel gereduceerd kan worden door eerder in het productieproces te pseudonimiseren, maar dat er altijd een minimum aantal personen toegang tot BSN nodig zal hebben voor kwaliteitscontrole aan de poort (reden 2: noodzakelijk voor het verdere statistisch proces). Jaarlijks zullen we kijken of er nieuwe technische mogelijkheden zijn om dit in de toekomst wel mogelijk te maken.

In 2022 is binnen SER gewerkt aan het reduceren van het aantal BSN-toegangen. Voorbeelden van activiteiten zijn het verwijderen van personen uit bepaalde Varonis-rolgroepen omdat ze niet langer opgenomen hoeven te zijn in deze rolgroepen. Ook zijn extra procesmappen aangemaakt zodat minder medewerkers toegang tot deze procesmap met BSN-data hebben. Door awareness sessies in 2022 en de start van de verbetertrajecten zijn er meer BSN-toegangen aan het licht gekomen. Daardoor is de netto reductie beperkt. Daarnaast wil SER benadrukken dat het aantal BSN-toegangen altijd fluïde zal blijven aangezien het CBS regelmatig de beschikking krijgt over nieuwe secundaire bronnen waardoor het op voorhand aannemelijk is dat er altijd marge rond het aantal BSN-toegangen zal zijn.

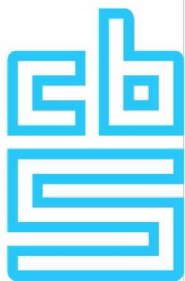
Reductie EBN

EBN heeft vertraging opgelopen door vertraging in het verPRINnen en het niet doorgaan van Denodo. Voor Denodo is een alternatief scenario gevonden dat in 2023 wordt uitgewerkt. De processen die werken met het BSN, zullen of de overstap naar de RINpersoon moeten maken of de overstap naar de PRIN. Zodra dit mogelijk is, zal met de implementatie begonnen worden, naar verwachting niet voor het einde van 2023.

De grootste reductie is behaald bij ERB waar de toegang tot BSN via de raadpleegmodule van de Eenhedenomgeving (EHO) aanzienlijk is beperkt van 300 toegangen naar 4 toegangen door gegevens gemaskeerd aan te leveren.

Verder kent EBN nog een paar specifieke situaties met relatief veel BSN-toegangen:

- EBH team IHG. Bij gegevens over eenmanszaken komt zowel in het (oude) BTW-nummer alsook het EORI-nummer (Douanenummer) het BSN voor. Deze nummers worden gebruikt om CBS-waarneming en externe bronnen aan elkaar te koppelen. De Belastingdienst heeft niet-identificerende BTW-id-nummer ingevoerd, de Douane nog niet voor wat betreft EORI-nummers. Het nieuwe BTW-nummer en de EORI-nummers zijn niet rechtstreeks aan elkaar koppelbaar, waardoor BSN noodzakelijk blijft.
- Bij ERB zit de mogelijke reductie van BSN-toegangen vooral in aanpassingen in het proces van toegangsverschaffing via het ABR. Het ABR kan pas BSN-vrij gemaakt worden bij een grootschalig herontwerp, wat in de komende jaren wordt gerealiseerd. Inmiddels is hiervoor een stakeholders- en omgevingsanalyse opgesteld.

Reductie BIM

Binnen BIM is BSN-toegang beperkt tot BSN van medewerkers van het CBS. Deze toegangen zijn nodig voor enerzijds het borgen van een conforme en normale bedrijfsvoering (bijvoorbeeld salarisadministraties) en anderzijds voor het functioneel beheren van de systemen die deze activiteiten ondersteunen (AFAS/Casper). Deze werkzaamheden vallen onder reden 1 'Standaard toegang, noodzakelijk voor de bedrijfsvoering eigen personeel'. Gezien de noodzakelijke aard van deze activiteiten is er geen aanleiding de BSN-toegang binnen BIM te beperken.

BSN beperking door verbetertrajecten en revisies per divisie

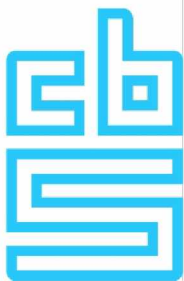
CBS breed zijn er 704 BSN toegangen nodig. 532 toegangen zijn tijdelijk nodig omdat voor deze processen al acties zijn gestart of ingepland zijn, zoals een revisie of een verbetertraject. Hieronder een overzicht per divisie en de verwachte opbrengst na 1 jaar en na afloop van het verbetertraject of divisie.

Tabel 2. Verwachte BSN reductie, aantal toegangen na 1 jaar en na afloop verbetertraject/revisie

Divisie	Soort actie	Na 1 jaar	Na afloop
Totaal		349 (Reductie 183)	92 (Reductie 440)
DRI	Team DOB beheert (functioneel) alle processen, systemen en metadata binnen de dataverzamelingsketen en ondersteunt de gebruikers daarvan. Niet alle functioneel beheerders hebben toegang nodig, rechten worden langzaam afgebouwd. Voor verdere afbouw zijn extra functionaliteiten nodig in het Design van Beleidsinformatie Jeugdhulp.	6 (reductie van 6)	6 (reductie van 6)
	Internationale Handel Agile team (DOH): In dit proces wordt gewerkt met BTW-nummers die BSN bevatten. Op termijn zal team ERB ervoor zorgen dat de BTW-nummers eerst worden omgezet naar het BTW-ID nummer (zonder BSN) voordat het intern verder verstrekt wordt.	1 (reductie van 1)	1 (reductie van 1)
SER	Revisies: - Integrale Inkomens- en Vermogens Statistiek - Motorvoertuigen	16 (reductie 4)	2 (reductie 18)
	Als verbetertrajecten worden er bij de processen vooral verPRINnen of automatisch/homogeen ¹ verRINnen genoemd (17 keer), vaak in combinatie met rechtenbeheer en aparte procesmappen (14 keer). Deze 2 ontwikkelingen gaan bij SER vaak samen. Ook werd eenmaal genoemd dat een deel van het proces verplaatst kan worden van SEC2 naar SEC1 en van daaruit werken op RIN i.p.v. op BSN.	133 (reductie 112)	10 (reductie 235)
EBN	Afbouw toegang PS via DRT en KICR: - in afwachting verbetertraject ander team (die BSN doorleveren) - BSN-data in een database plaatsen	0 (reductie 10)	0 (reductie 10)

¹ **Automatisch verrinnen:** betreft scripts die zijn ontwikkeld voor terugkerende aanvragen (zonder tussenkomst van CBK).

Homogeen verrinnen: de verwerking verloopt automatisch vanaf aanvraagformulieren zodat (de meeste) aanvragen al direct de 1e keer én daarna zonder tussenkomst van medewerkers CBK verwerkt kunnen worden.

Afbouw toegang IHG: - In afwachting verbetertraject ander team (die BSN doorleveren)	10 (reductie 30)	10 (reductie 30)
Afbouw toegang KIO: - In afwachting verbetertraject ander team (die BSN doorleveren) ²	0 (reductie 17)	0 (reductie 17)
Afbouw toegang CPI: VerRINnen	0 (reductie 3)	0 (reductie 3)
Afbouw toegang EHO	183 (reductie 0)	63 (reductie 120)

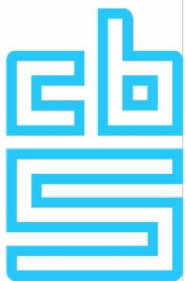
BSN toegangen waarvoor geen werkbaar alternatief is

CBS breed zijn er 45 BSN toegangen waarvoor aangegeven is dat er (nog) geen technische alternatieven zijn, of waar vermindering van BSN toegangen buitenproportionele inspanningen vereisen. Hieronder een overzicht met een toelichting per proces.

Tabel 3. Impactanalyse BSN toegangen waarvoor (nog) geen technisch alternatief is

Divisie	Impactanalyse	Aantal BSN
Totaal		45
DRI	<u>Stoppen project Kwaliteit Basisregistratie</u> - Noodzakelijk voor kwaliteit van de data. Het project Kwaliteit Basisregistratie is een doorlopend project waar daadwerkelijk BSN nummers nodig zijn (in dit project wordt o.a. nagegaan of de gegevens uit het BRP overeenkomen met gegevens uit het BAG). Door de veranderde werkwijze zijn BSN's in de toekomst niet meer nodig voor dit project.	5
	<u>Stoppen doodsoorzaken statistiek</u> - Noodzakelijk voor kwaliteit van de data. Voor Doodsoorzaken geldt al een zeer strikt beveiligingsbeleid. Medewerkers die de formulieren verwerken (handmatig) werken altijd vanuit kantoor en hebben een geheimhoudingsverklaring moeten tekenen. Ook worden binnen gekomen formulieren in vergrendelde bakken opgeslagen. Hierin valt geen verdere reductie te behalen.	5
	<u>Geen BSN gegevens in DSS bestanden</u> - Niet proportioneel Team DSS Regelt de opslag en vindbaarheid van CBS data en de beschikbaarstelling van data aan interne statistische gebruikers en levert soortgelijke diensten voor externe partijen. Functioneel beheerders (FB) kunnen in de datasets BSN inzien als het meegeleverd word door de bronhouders (wat tegen het beleid van het CBS is). Toegang tot een dataset van een FB moet expliciet worden verleend door een statistisch team en alles wordt gelogd. Gezien de zeer kleine kans dat er binnen DSS door een FB inzicht verkregen kan worden in BSN data, en het geringe aantal FB, wordt geadviseerd om niks te wijzigen in de bestaande processen.	3
SER	<u>SAL: (careers of doctorate holders)</u> - Noodzakelijk voor kwaliteit van de data. Omdat er geen centrale registratie van gepromoveerden bestaat, wordt deze informatie (met BSN) opgevraagd bij universiteiten. SAL en DRI werken momenteel samen om te	4

² BSN-gegevens kunnen vervallen zodra alle gegevens voor het Bedrijfsdemografisch Kader verprind aangeleverd worden. Reductie 17 toegangen na 1 jaar verwacht

	onderzoeken of het mogelijk is om dit proces aan te passen door middel van een zogenaamd aanwasbestand.	
	<u>SES: (bijstandsdebiteuren – en fraudestatistiek, bijstandsuitkeringenstatistiek, re-integratie door gemeenten, statistiek Wet Inburgering) - Noodzakelijk voor kwaliteit van de data (en vertraging statistiek)</u> Met gemeenten moet op recordniveau gecommuniceerd kunnen worden om de kwaliteit te kunnen waarborgen. Daarbij wordt BSN gebruikt. Afschermen BSN betekent herbouw van het verwerkingssysteem waarbij analyse plaatsvindt op ver(p)rinde data, maar waarbij zonder menselijke tussenkomst ook op bsn-niveau probleemgevallen terug kunnen worden gekoppeld naar gemeenten. Voorwaarde is verder dat leveringen van gemeenten vrijwel altijd technisch ok moeten zijn, want anders blijft snelle toegang tot BSN nodig wil er geen vertraging optreden.	8
	<u>SES (baselines centrale bestandskoppeling) - Noodzakelijk voor het vervolg van het statistisch proces (verrinnen)</u> Een deel van de werkzaamheden van de Centrale Bestandskoppeling kan automatisch verrind worden. Een ander deel niet (vooral ASD en RA).	5
	<u>SES (Caribisch Nederland: banen en lonen) - Noodzakelijk voor kwaliteit van de data</u> Het betreft een SEDULA nummer van Caribisch Nederland. SEDULA is een combinatie van geboortedatum + eilandnummer, wordt wel als BSN beschouwd. Toegang is nodig om geslacht te kunnen imputeren alvorens te verrinnen. Nu is er geen andere optie voorhanden.	2
	<u>SLO (eigendom van woningen) - IT-beperkingen en kosten</u> Het doen van een investering in het proces, waarbij er verrind wordt aan de poort. Dat betekent een automatiseringstraject met het programmeren van het proces in R.	12
	<u>SQS (onderwijsachterstandenindicator PO) - Noodzakelijk voor kwaliteit van de data</u> De BSN-toegang is nodig om het koppelresultaat van een kleine steekproef die essentieel is voor de risico-indicatoren onderwijsachterstanden te maximaliseren. Het gaat hierbij specifiek om toegang tot namen, adressen en geboortedatum. SER ziet geen mogelijkheden om hetzelfde koppelresultaat te krijgen zonder toegang tot deze data. Duur van toegang zou beperkt kunnen worden door de betreffende onderzoeker alleen gedurende het onderzoek rechten te geven op deze informatie. Dat zou betekenen dat er eens in de drie jaar twee maanden toegang moet worden verleend aan een onderzoeker.	1

Aanbevelingen

Bij SER bestaat er vooral behoefte aan ondersteuning bij enkele processen zoals een business analyst of softwarearchitect en -bouwer.

Bij BIM is opgemerkt dat de procesmonitor die als vertrekpunt voor deze inventarisatie is gebruikt niet een volledig juiste weerspiegeling is van de praktische processen binnen BIM en vereist dus opschoning. Deze actie is in 2023 een expliciet aandachtspunt binnen het kwaliteitsmanagementsysteem. BIM door te ontwikkelen. Doel en verwachting is dat voor de eerstvolgende iteratie van de BSN inventarisatie de opschoning heeft plaatsgevonden.